

Να προσηλωθούμε στον στόχο μας

[Ορθοδοξία](#) / [Αγιολογία](#)

[Σοφία Μπεκρή, φιλόλογος-θεολόγος](#)

«Τον ένσαρκον λύχνον και πρόδρομον του Σωτήρος», «τον φίλον του Νυμφίου» τιμάει η Εκκλησία μας την 7η Ιανουαρίου. Πράγματι, την επομένη κάθε μεγάλης εορτής τιμούμε το ή τα πρόσωπα που έπαιξαν και αυτά κάποιο ρόλο στο σωτηριώδες γεγονός, διότι στην Εκκλησία του Χριστού όλα τα «γεγονότα» αποσκοπούν στην σωτηρία των ανθρώπων. Έτσι, την επομένη της Γεννήσεως του Σωτήρος τιμάμε την Παναγία, ως «όχημα της σωτηρίας», όπως και την επομένη του Γενεσίου της Θεοτόκου τιμάμε την «Σύναξη του Ιωακείμ και της Άννης», που εμμέσως συνέβαλαν στην σωτηρία μας, κ.ο.κ.

Με τον ίδιο τρόπο, την επομένη των Θεοφανείων τιμάμε τον Ιωάννη «ότι κατηξιώθη και εν ρείθροις βαπτίσει τον κηρυττόμενον». Εκτός, όμως, από Βαπτιστής ο Ιωάννης είχε και άλλες ιδιότητες, όπως ψάλλομε στο Απολυτίκιό του, που σχετίζονται και αυτές με το μυστήριο της θείας οικονομίας. Υπήρξε προφήτης και μάλιστα «των προφητών σεβασμιώτερος» ή, κατά την ομολογία του ίδιου του Κυρίου, που πλέκει το εγκώμιό του, «περισσότερον προφήτου» και «μείζων εν

γεννητοίς γυναικών» (Ματθ., ια' 10-11). Υπήρξε, επίσης, κήρυκας μετανοίας όχι μόνον στους ζώντες αλλά «και τοις εν Άδη», όπου «χαίρων ευηγγελίσατο Θεόν φανερωθέντα εν σαρκί».

Αφήσαμε τελευταία την ιδιότητά του ως «προδρόμου του Σωτήρος», όχι γιατί είναι λιγότερο σημαντική, αντιθέτως μάλιστα. Εξ άλλου και η Εκκλησία μας μ' αυτό το προσωνύμιο, του Προδρόμου, τον αναφέρει περισσότερο: Εορτάζουμε «το Γενέσιο του Προδρόμου» (24 Ιουνίου), την «Αποτομή της κεφαλής του Προδρόμου» (29 Αυγούστου), την «Σύναξη Ιωάννου του Προδρόμου και Βαπτιστού» (7 Ιανουαρίου), για να μην αναφέρω τις εορτές της Ευρέσεως της Τιμίας Κεφαλής του Προδρόμου.

Αλλά και ο ίδιος ο Ιωάννης αυτήν την ιδιότητά του προβάλλει κυρίως. Στο Ευαγγέλιο μάλιστα της εορτής του (7 Ιανουαρίου), καθώς ο Ιωάννης παρουσιάζει στους μαθητές του τον Ιησού, λέγει: «ΐδε ο αμνός του Θεού, (...), ούτος εστί περί ου εγώ είπον □ οπίσω μου γέγονεν ανήρ, ος έμπροσθέν μου γέγονεν, ότι πρώτος μου ην» (Ιωάν., α' 29-30). Σημειωτέον ότι στην πρώτη αυτήν σύσταση, ο Ιωάννης, αντί άλλου ονόματος, παρουσιάζει τον Χριστό με την θυσιαστική σωτήρια ιδιότητά του: «ο αμνός του Θεού ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου», ο.π.

Εξ άλλου, όταν οι Ιουδαίοι στέλνουν απεσταλμένους και τον ρωτούν ποιος είναι τέλος πάντων, «ωμολόγησε και ουκ ηρνήσατο ότι ουκ ειμί εγώ ο Χριστός (...).Και

όταν τον ξαναρωτούν: «τι λέγεις περί σεαυτού; έφη□ εγώ φωνή βοώντος εν τη ερήμω, ευθύνατε την οδόν Κυρίου (=κάνετε ίσιο τον δρόμο του Κυρίου), καθώς είπεν Ησαΐας ο προφήτης.» (Ιωάν., α΄ 19-23). Ο Ιωάννης, σύμφωνα με τις μαρτυρίες όλων των Ευαγγελιστών, πάντοτε διευκρινίζει ότι ο οπίσω του ερχόμενος έμπροσθέν του γέγονεν και ισχυρότερός του εστί (Μαρκ., α΄ 7-8, Ματθ., γ΄ 11, Λουκ., γ΄ 16, Ιωάν., α΄ 15, 27, 30-31, γ΄ 29).

Όπως, μάλιστα, σημειώνει χαρακτηριστικά ο ευαγγελιστής Ιωάννης, «ούτος (ενν. ο Πρόδρομος) ήλθεν ως απεσταλμένος παρά Θεού, ίνα μαρτυρήση περί του φωτός (...) ουκ ην εκείνος το φως» (Ιωάν., α΄ 6-8). Την πεποίθηση αυτήν, ότι είναι ο πρόδρομος του φωτός και όχι ο ίδιος το φως, την είχε ασφαλώς και ο ίδιος ο Ιωάννης, «ως απεσταλμένος παρά Θεού» (Ιωάν., γ΄ 29) και «πληρωμένος» με το Άγιο Πνεύμα (Λουκ., β΄ 40). Έχοντας, λοιπόν, απόλυτη συναίσθηση του ρόλου του, ομολογούσε με ταπείνωση ότι δεν είναι άξιος ούτε τα υποδήματα του Χριστού να βαστάση ούτε και τον ιμάντα των υποδημάτων Του να λύση (Ματθ., γ΄ 11, Ιωάν., α΄ 27).

Βεβαίως, ο Ιωάννης, λόγω του ασκητικού του βίου, ήταν αγαπητός στους Ισραηλίτες και θα μπορούσε ίσως να εκμεταλλευτή αυτήν του την επιρροή προς αύξηση της δόξας του: «Εξεπορεύοντο προς αυτόν Ιεροσόλυμα και πάσα η Ιουδαία και πάσα η περίχωρος του Ιορδάνου, και εβαπτίζοντο εν τω Ιορδάνη υπό αυτού εξομολογούμενοι τας αμαρτίας αυτών.» (Ματθ., γ΄ 6). Ακόμη και οι Φαρισαίοι και οι Σαδδουκαίοι έρχονταν «επί το βάπτισμα αυτού» (ο.π.) και ο ίδιος ο Ηρώδης κατά βάθος ανεγνώριζε την δικαιοσύνη και την αγιότητα του Ιωάννου, τον άκουγε με ευχαρίστηση και «πολλά ποίει» (Μαρκ., στ΄ 20). Στην πραγματικότητα, όμως, ούτε οι θρησκευτικοί ούτε οι πολιτικοί άρχοντες είχαν διάθεση για αληθινή μετάνοια, όπως κήρυττε ο Ιωάννης.

Ο Ιωάννης, από την άλλη, δεν ενδιαφερόταν να αρέση στην εξουσία, γι΄ αυτό επέκρινε σκληρά και τους μεν, για την υποκρισία των («γεννήματα εχιδνών ...», Ματθ., γ΄ 7-10), και τον Ηρώδη, για την ανηθικότητά του, γεγονός που του στοίχισε τελικά την ζωή του. Το κήρυγμα, δηλαδή, του Ιωάννου δεν ήταν αυστηρώς θρησκευτικό, ήταν ένα ευρύτερο κήρυγμα μετάνοίας, που αποσκοπούσε στην αλλαγή ολοκλήρου του ανθρωπίνου βίου, πνευματικού, ηθικού και κοινωνικού. Γι΄ αυτό ακριβώς ο Ιωάννης συγκρούστηκε με όλο το κατεστημένο, θρησκευτικό και πολιτικό, που είχε βαθιά διαβρωθή και δεν επιθυμούσε την θεραπεία του.

Ούτε, όμως, στον λαό ενδιαφερόταν να αυξήση την επιρροή του ο Ιωάννης, διότι ήταν απολύτως προσηλωμένος στην αποστολή του και δεν έτρεφε καμμία προσωπική η άλλη φιλοδοξία. Έτσι, όταν οι μαθητές του του λένε ότι «ούτος (ο

Χριστός) βαπτίζει και πάντες έρχονται προς αυτόν» (Ιωάν., γ' 26), δεν ταράσσεται, ούτε εκφράζεται με φθόνο, αλλά τους υπενθυμίζει ότι τους είχε ξαναπεί ότι δεν είναι ο ίδιος ο Χριστός αλλά «ο απεσταλμένος έμπροσθεν εκείνου.» (ο.π. 29). Συμπληρώνει, μάλιστα, ότι η χαρά η δική του έχει πλέον «πληρωθή», διότι «εκείνον δει αυξάνειν, εμέ δε ελαττούσθαι.» (ο.π. 30).

Η απάντηση, βεβαίως, αυτή του Ιωάννη δεν φανερώνει απλώς την ειλικρίνεια και την ταπεινοφροσύνη του αλλά δηλώνει για άλλη μια φορά ότι είχε πλήρη συναίσθηση της προδρομικής του αποστολής. Είχε συνειδητοποιήσει απολύτως ότι είναι ο απεσταλμένος του Θεού και όχι ο Θεός, η φωνή και όχι ο Λόγος, ο λύχνος και όχι το Φως, ο πρόδρομος και όχι «η οδός», ο εωσφόρος και όχι ο Ήλιος, ο δούλος (ο πιστός, ο διάκονος του θελήματος του Θεού) και όχι ο Δεσπότης.

Γι' αυτό, όταν ο Κύριος ήρθε «προς τον Ιωάννην βαπτισθήναι, ίνα πληρώση πάσαν δικαιοσύνην» (Ματθ., γ' 15), η οποία για τον Θεό είναι η σωτηρία του ανθρώπου, ο Ιωάννης, παρά την αρχική του αντίρρηση, υποχώρησε τελικά στο αίτημα του Κυρίου, και ο Θεός Πατήρ «του έκανε την χάρη» -και το όνομα ακόμη του Ιωάννη σημαίνει «χαριτωμένος»-, του έκανε, λοιπόν, την χάρη να του φανερώσει διά της φωνής Του εξ ουρανού και διά της επικαθήσεως της περιστεράς επί της κεφαλής του Κυρίου ότι αυτός είναι ο Υιός Του ο αγαπητός, εν ω ευδόκησε (ο. π. 17).

Η αποκάλυψη αυτή του Τριαδικού Θεού στον Ιωάννη ήταν η μεγαλύτερη τιμή για τον ίδιο, ακόμη μεγαλύτερη και από το εγκώμιο που του πλέκει ο Κύριος (Ματθ., ια' 7-15), και αποτελεί, συγχρόνως, επιβράβευση της ίδιας της αποστολής του. Το εν ύδατι βάπτισμα μετανοίας του Ιωάννου είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για το εν Πνεύματι βάπτισμα του Κυρίου, όπως σημειώνεται και στο αποστολικό ανάγνωσμα της ημέρας (Πραξ. ιθ' 1-8).

Τι σημαίνει, όμως, αυτό; Ο Ιωάννης μας έδειξε με το κήρυγμά του «Μετανοείτε. ήγγικε γαρ η βασιλεία των ουρανών» (Ματθ., γ' 2), που στην συνέχεια έγινε και κήρυγμα του Κυρίου (Ματθ., δ' 17), ότι χωρίς την απόφαση για μετάνοια και «ξέπλυμα» των αμαρτιών μας, χωρίς αληθινή συντριβή και εξομολόγηση («το εν ύδατι βάπτισμα»), αληθινή πνευματική αναγέννηση («το εν Πνεύματι βάπτισμα») και καθολική, ολοκληρωτική, μετάνοια δεν υφίσταται.

Εάν θέλωμε, λοιπόν, και εμείς να του ομοιάσωμε, χρειάζεται κατ' αρχάς να δεχθούμε, όπως εκείνος, ότι υπάρχει η «οδός, η αλήθεια και η ζωή», για την οποία αξίζει να αγωνιζώμαστε. Στην συνέχεια, όπως έκανε και πάλι ο Πρόδρομος και όσοι αγάπησαν τον Κύριο πάνω από τον εαυτό των, χρειάζεται να προσαρμόσωμε την ζωή μας σ' αυτήν «την αλήθεια», ώστε, «αρνούμενοι την ασέβεια και τις κοσμικές επιθυμίες», να ζήσωμε «σωφρόνως, δικαίως και ευσεβώς εν τω νυν

αιώνι» (Τιτ., β' 11-12). Αφού ευθύνουμε την ζωή μας «προς τας οδούς του Κυρίου», χρειάζεται να κάνουμε και το επόμενο βήμα, να προσηλωθούμε στον στόχο μας, να εργαστούμε δηλαδή, όπως ο Ιωάννης, και μάλιστα να συνεργαστούμε, όταν αυτό είναι εφικτό, για το κοινό καλό και την κοινή σωτηρία.

Ας ευχηθούμε, αδελφοί μου, «η χάρις του Κυρίου η σωτήριος» που φανερώθηκε και πάλι εφέτος τα Θεοφάνεια σε όλους τους ανθρώπους να μας φωτίσει να ξεκαθαρίσουμε επί τέλους την θέση μας έναντι του κόσμου της αμαρτίας και να προσηλωθούμε εφ' εξής στον στόχο μας, εργαζόμενοι με σοβαρότητα και ευθύνη, αλλά και με τον ζήλο και την προθυμία του Προδρόμου, για την καθολική μας αναγέννηση, πνευματική, ηθική και κοινωνική, προς δόξα Κυρίου και προς σωτηρία των ψυχών ημών.

Ας προσπαθήσουμε εμείς και ο Θεός θα βοηθήσει, όπως πάντοτε!

Καλή χρονιά και καλή αγιοπνευματική μας φώτιση!

<https://bit.ly/3QsmdFY>